

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

38. ÉVFOLYAM

1972. NOVEMBER

9. SZÁM

Meg vagyunk keresztelve!

“Vajjon nem tudjátok, hogy akik megkeresztelkedtünk a Krisztus Jézusra, az Ő halálára keresztelkedtünk meg? Eltemettettünk tehát vele együtt a keresztség által a halálba, hogy amiképpen az Atya az Ő dicsősége által feltámasztotta Krisztust a halottak közül, azonképpen mi is új életben járjunk. Mert ha az övéhez hasonló halálban öbelé oltattunk és vele egyé lettünk, akkor az övéhez hasonló feltámasztásban is azok leszünk. Tudjuk pedig, hogy a mi ő emberünk vele együtt megfeszítettett, hogy a bűn teste megsemmisüljön, hogy többé ne szolgáljunk a bűnnek. Mert aki meghalt, megszabadult a büntől. Ha pedig meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy vele együtt élni is fogunk. Tudjuk ugyanis, hogy Krisztus, akit Isten feltámasztott a halottak közül, többé nem hal meg, a halál nem uralkodik többé rajta. Mert hogy meghalt, egyszermindenkorra meghalt a bűnnek; hogy pedig él, az Istennek él. Így ítéltetek ti is magatokról, hogy meghaltatok a bűnnek, de a mi Urunk Jézus Krisztusban az Istennek éltek.” (Róma 6:3-11)

Vannak festmények, amelyek az idő folyamán elvesztik időszerűségüket. De vannak olyanok is, amelyek egy évben csak egyszer aktuálisak, legalábbis az egyházi közfelfogás szerint. Ilyennek érzem azt a Lucas Cranach képet is, amelyiken a festő a reformáció gondolatát “fogalmazza” meg. Luther a szószéken áll, s a megfeszített Krisztusra mutat. A kereszt tulsó oldalán levő gyülekezet is Jézusra néz. Ez a reformáció. Keresztre mutatás, keresztre nézés, a keresztről szóló beszéd.

Szemlélődés közben nem gondolunk egy lényeges tényre, ami egyházunkban nem részletkérdés, ha-

nem a keresztyén lét egészét érinti, s meghatározza, hogy ott, azon a képen — igehirdető és igehallgatók — mindnyájan meg vannak keresztelve. Azután arra sem gondolunk, hogy Luther nemcsak Jézust látja, hanem látja a gyülekezetet. És ezt nem is akárhogyan teszi, hanem Jézus Krisztuson keresztül. A gyülekezet is Jézuson keresztül látja Luthert.

PÁL APOSTOL SEM EGYEDÜL LÁTJA AZ EMBERT, hanem Jézus Krisztusban. Ezért nem önarcképet fest. Nem az emberiség tükörképét keresi. Nem a keresztség korhoz, hanem Krisztushoz kötöttségéről beszél. Ezért sértő tévedés, ha valaki hagyománytiszteltből kereszteltet, vagy szokásból. Pál nem a keresztlési-kedv növelése mellett “agitál”. Mert, akik csak szokásból keresztelnek, azoknál — tapasztalat szerint — szinte formáság a halkan kiejtett “hiszek”, a már határozottabb “akarjuk”, s a még határozottabb “vállaljuk” a keresztlői kérdéseknél, mert ezeknél utána nem történik semmi.

Felnőttek vannak jelen a keresztségnél, s hiába a kijelentés, mégsem történik semmi. Pedig olyan felnőttek ezek, akiknek köztük van a gyerekekhez — szülők, akik a legközelebb állók szív és vér szerint. Keresztszülők, akik vállalnak. A lényeg ott nem a gyerekekre van bízva, hanem a felnőttekre, s ezeknél — sokszor — utána nem történik semmi.

ITT PEDIG VÁLLALNI KELL! Sőt, tovább menve, nem csupán vállalni, hanem tudni kell, hogy kibén történik a keresztség, nem csupán az adott helyzetben, hanem a felnőtt

esetében is már. “Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében!” Ezt tudni kell. Jézus neve pedig olyan név, amelyiktől elválaszthatatlan a halál, de elválaszthatatlan a feltámasztás is. Benne nem a “szent körforgalom” fogalmazódott meg, azaz megújulás és elmúlás, s ez évenként ismétlődik, hanem nála és benne mindkettő egyszeri alkalom. Az örökkévalóságot arra a Jézusra alapozhatjuk, aki még egyszer már nem hal meg.

A keresztség is így egyszeri alkalom és azt jelenti, hogy a megkeresztelt a feltámasztással kezdi az életét. Ez az új élet kezdete. Innen senki sem él önmagának! Azaz nem embersorsú emberek vagyunk, hanem Krisztus sorsúak. Nem emberi ügyeskedéseken dől el a megkeresztelt sorsa, hanem Jézusban már eldőlt.

Nem könnyű így — emberi oldalról megközelítve — az üdvösségre jutás? Vajon nem úgy értékeljük az egészséget, mint a mindent megkapott gyerek, akinek nem kell harcolnia semmiért sem? Pedig mindig az a kedvesebb, amiért magunknak kell

NOVEMBER 26: SAJTÓVASÁRNAP

harcolnunk, dolgoznunk, amit magunknak kell kifizetnünk.

GYERMEKKERESZTSÉG VAN EGYHÁZUNKBAN. Aminek gyakorlata helyes, amit a jövőben is így fogunk gyakorolni. Így a keresztség nem választ jelent a hitre, hanem majd a hit válaszol Istennek. És, hogy ez könnyű-e, próbálja meg mindenki. Ne csak válaszoljon a keresztesi kérdésre, hanem cselekedjék aszerint. Ez az új élet. Pontosabban, nem valami ellen élni, hanem valakiben, azaz Jézus Krisztusban.

A bűnt a keresztség nem szünteti meg. A bűn megvan. A bűn érezhető, tapasztalható tény, csábító valóság. Mégis, nem reménytelen a győzelem felette, mert Jézus már legyőzte.

MEG VAGYUNK KERESZTELVE. Ez a tény "betagosítást" jelent Krisztus halálába és feltámadásába, aki a bűnnek halott, de élő az Istennek. Legyen minden megkeresztelt ilyen: halott a bűnnek, de élő az Istennek!

K. L. (Ev. Élet)

Evangelikus figyelő

Írja: Asbóth Gyula

"A LEGKEMÉNYEBB LECKE MI VOLT AZ ÉLETÉBEN?"

— kérdéssel fordult olvasóihoz az egyik folyóirat. A kérdésre legtöbben ezt válaszolták: a megváltoztathatatlan dolgok —, panasz, zúgolódás, elkeseredés nélkül való csendes, békés elfogadása. Azt hiszem mi is sokan így válaszolnánk. Nagyon nehéz ezt mondani: én már nem tudom ezt megtenni, nem tudom ezt a megváltoztathatatlan sorsot türelemmel elviselni, vedd Uram Te kezébe ügyemet. Tehetetlenségünk megvallása, életünknek Isten kezébe való átadása, a legnehezebb leckénk. Nem tudunk belenyugvással megváltoztathatatlan dolgokat elfogadni, mert nem vagyunk elég bátrak az Istenben bizakodásban és alázatosak a lemondásban. Ahol az ember Istent valóságnak veszi, ott megtör-

ténik a csoda: erő támad a lelkünkben, Isten ereje megnyugvással tölti el lelkünket. Akkor majd mondjuk: most vedd Te kezébe Uram a kormányt, mert én nem bírom tovább. Csak az keresi Istent, aki előtt minden más ajtó zárva van. Csak ott találkozik velünk Isten, ahol a mi tudásunk, képességünk már semmit sem tud változtatni a dolgokon. Ahol hívő imádságban, az élet Istennek átadása megtörtént, ott harag, zúgolódás nélkül fogadjuk el sorsunk változtathatatlan fordulatait.

"NEM TUDNÁM MEGTENNI EGY MILLIÓ DOLLÁRÉRT SEM"

Egyik, Afrikában, a leprás betegek között dolgozó katolikus missziós apácának a vele beszélgető újságíró, amint csodálattal látta annak önfeláldozó szolgálatát: a mindenkitől utált, elhagyott, súlyos betegek mosdatását, sebeik bekötését, ezt mondta neki: "Kedves nővér, én ezt a munkát egy millió dollárért sem tudnám megtenni." — Én sem — válaszolta a nővér.

Miről beszél ez a kis történet? Először is rámutat a szeretet igazi, bibliai lényegére, ahogy az apostol azt intésül szánta: "*Fiacskáim, ne szóval szeressünk, se nyelvvvel, hanem cselekedettel és valósággal.*" (1 Ján 3:18) Tehát: a szeretet ne csak hangulat, ne csak érzélem maradjon, hanem váljék életté, cselekedetté. Másodszor: a szeretet mindig önfeláldozással jár, feláldozásával kényelmünknek, kedvteléseinknek s bizonyos esetekben életünknek. "*Nincs nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja barátaiért.*" Azután, meg kell tanulnunk: az igazi, önfeláldozó szeretet megfizethetetlen. Össze nem mérhető semmiféle vagyontárggyal. Túlnó minden földi mértéken. Végül, de nem utolsó sorban: az ilyen szeretetre a magunk erejéből nem futja. Az ilyen szeretet az Istent szeretés forrásából kapja éltető erejét. Előbb Istent szeretni, s akkor tudunk majd önfeláldozás-

SAJTÓVASÁRNAP NOVEMBER 26-ÁN

Az Amerikai Magyar Evangelikus Konferencia határozata értelmében az egyházi esztendő utolsó vasárnapján (idén november 26-án) minden gyülekezetben megtartandó a SAJTÓVASÁRNAP az ERŐS VÁR TÁMOGATÁSÁRA.

Az egyházi sajtó Isten betűinek szószéke. Nagy kincse minden magyar evangelikusnak szülőhazájától távol. Az egyházi újságon keresztül az Anyaszentegyház hangja jut el minden testvérhez, legyen bár gyülekezeti tag, templomtól elszakadt, vagy távoli szórványban élő.

ERŐS VÁR c. lapunk ezt a szolgálatot végzi. Minden száma 1100 példányban jut el az Egyesült Államok, Kanada és a világ sok tája felé.

Az emelkedő nyomdai- és postaköltségek ellenére sem szeretnénk a lap csekély évi 3 dolláros előfizetési árát felemelni: ezért az áldozatkész gyülekezeti tagokhoz fordulunk, hogy évente a SAJTÓVASÁRNAP alkalmával adományokkal segítsék elő az egyház eme fontos szolgálatát.

Kevesen vagyunk — fogjuk meg egymás kezét az ERŐS VÁRON keresztül!

sal embereket is szeretni. Krisztus ezt tette. Nem azért jött — ahogy hirdette —, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy ő szolgáljon másoknak s életét adja másokért. Ez a krisztusi szeretet, amelyet nem lehet megfizetni "egy millió dollárért sem", adott erőt annak az apácának szolgálata elvégzésére. Tündöklő példamutatás. Korunkban különösen az. Hiszen napjainkban a szeretet csak divatos, érzélgős hangulatot kifejező jelszó. Nincs ezért mozgásba hozó ereje. Manapság Jézusban sokan csak szociális forradalmárt látnak, aki ellensége a fennálló társadalmi rendnek, s azt akarja "kívlról" megdönteni. Krisztus Megváltó Isten, aki először átváltoztatni akarja a mi önző szívünket úgy, hogy aztán tudjunk önfeláldozó emberekként valóban küzdeni egy igazságosabb, jobb világ eljöveteleért. Ilyen krisztusi lelkületű "forradalmárok"-ra van szükség, akik a jelzavak aprópénzét az önfeláldozó cselekedetek aranyára váltják át. Ennek a jézusi-szeretethez apró, kicsiny szolgálataira van szükség, amelyek annál nagyobbak, minél kisebbeknek, minél elesettebbeknek ügyét szolgáljuk. Így lehet szeretetünk a világ megfizethetetlen értékű, igazi aranyvalutájává.

A MAGZATELHAJTÁS TÖRVÉNYESÍTÉSÉRŐL

sok szó esik mostanában. Kivételesen, legtöbb államban eddig is törvényes alapon gyakorolták, ha az anya egészségét veszélyeztette a szülés, vagy vérfertőzés, nemi erőszak esetében. De most azzal érvelnek a női "felszabadító mozgalom" hívei, hogy a nőnek joga van bármilyen esetben a magzatelhajtáshoz (abortuszhoz). A magzatelhajtást ellenző törvényt, az egyéni szabadságjog megsértésének, korlátozásának tartják. Mások azzal érvelnek: sokkal emberségebb a magzatelhajtás, mint a túlnépesedés.

Keresztyén alapon a magzatelhajtás törvényesítésével szemben ellenetvetségünk: a magzat is emberi lény, ha még nem is teljes értékű, tehát annak az élete is védelemre szorul. Az emberi élet magatehetetlen gyengeséggel kezdődik és azzal is fejező-

dik be. Ha a túlszaporodás megakadályozása végett a fejletlen magzat elpusztítható, tovább fűzve ezt a gondolatot, azt is lehet majd javasolni, hogy a magatehetetlen öregektől is meg kell valamiképpen szabadítani a társadalmat, mert azok már használhatatlanok, kivénültek és csak felesleges terhet, költséget jelentenek, s növelik a népesség túlszaporodását. Már itt-ott ilyen értelemben fel is vetődik a kérdés. Nagyon komoly bajba kerülnének, ha valamikor is elfogadnánk ezt az érvelést: kényelmi szempontból meg kell szabadulni a még nem teljes emberi személyiségű magzattól. Az emberiség útjáról így tévedhetünk az elembertelenedés útvesztőjébe.

AMIRE LEGNAGYOBB SZÜKSÉGÜNK VAN

"Amerikának (tegyük hozzá: az egész világnak) lelki újjászületésre van szüksége, ha mint erős nemzet életben akar maradni." — jelentette ki Richard G. Kleindienst, az U.S.A. igazságügyminisztere újságíróknak adott nyilatkozatában. "Úgy gondolom", folytatta a nyilatkozat, "hogy a mai fiatalok erkölcsi kudarcai, elidegenedései, annak a vallásos életnek a következményei, amely vallásos élet nem olyan, mint amilyennek lennie kellene." Tehát ebben, a tudomány fényes eredményeitől elragadtatott korban, nemcsak még több tudásra, hanem főképpen erősebb hitre s tisztább erkölcsi életre van szükség. Tekintet nélkül a tudomány előrehaladására, még mindig az ember, s annak lelki-, erkölcsi-magatartása a legfőbb kérdés. A tudomány nem tud feleletet adni a háború, a pusztító bűnhullám, a kábítószerekkel való mérgezés, az öngyilkosságok számának ijesztő növekedése, a családi és társadalmi életnek egyre növekvő sokféle zűrzavaros kérdéseire. Ezek a

A NE FÉLJ! c. régóta beharangozott áhítatos-könyvünkkel kapcsolatban örömmel közölhetjük, hogy a nyomdai munka jól halad. Pontos megjelenési dátumot még nem ígérhetünk, csak annyit: hamarosan! Köszönjük a könyvet előre megrendelőket, s az arra adakozók szíves türelmét.

NOVEMBER 4

A holt szabadság gyanta-ágya mellett állunk szegyenbe fagyva.
Viaszszín arcú, félig szinte gyermek, mindentől elhagyatva.

A frázisok merev nyelvünkre fagytak, hisz némasága ránk vall:
Mi hagytuk őt a győri utca-sarkon
Júdás-csók árulással.

Amíg vihar volt, egyikünk se gondolt, csak éppen önmagára
s november vad szelében így maradtunk
árvábbak, mint az árva.

Norvégból ford.: Kocsis Gábor

kérdések nem a tudomány, hanem a lelki és erkölcsi élet területéhez tartoznak. A nagy kérdés tehát az: hogyan tudja az ember felhasználni a legújabb tudományos felfedezéseket építőleg, erkölcsi felelősséggel Isten szolgálatában, az emberiség javára. A világ sorsa nem annyira a tudományos kutatások eredményeitől, mint inkább az emberiség lelki és erkölcsi újjászületésétől függ. Az ész és tudás mámorában élve sem feledkezhetünk meg Istenről. Nem nőttünk ki, ahogyan sokan gondolják, a hit gyermekcipőjéből. Ma is rászorulunk arra, hogy hitünkkel Istenbe fogódzzunk s az Ő vezetésével járjuk végig életútunkat.

CSODÁLATOS KEGYELEM

c. rovatunk e számunkból rajtunk kívül álló okok miatt kimaradt. A sorozat befejező részét a decemberi számban közöljük.

CÍMVÁLTOZÁSOK

Bernhardt Béla ev. lelkész új címe:
1235 Sierra Dr., Toledo, OH 43616. Tel.:
(419) 693-8559.

Megyer Lajos ev. lelkész új címe:
262 Concord Rd., Yonkers, NY 10710.
Tel.: (914) 793-0583.

Rohály Mihály ev. lelkész új címe:
1401 Harrop Rd., Victoria BC, Canada.
Tel.: (604) 477-2344.

Varga László ev. lelkész új címe:
1471 Glenwood Bl., Schenectady, NY 12308.
Tel.: (518) 377-6185.

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

A „Lutheran Church in America”
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

“ERŐS VÁR”

(“MIGHTY FORTRESS”)

P.O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the

Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued monthly October to May,
bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 9. (155) Vol. 38.

NOVEMBER 1972

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja egy évre csak 3 dollár. Szíveskedjenek a lejárt előfizetéseket késedelem nélkül beküldeni a fenti címre.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségére különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a “Zip Code” szám feltüntetésével együtt! Az újságot “Zip Code” szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is; pl. St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónában azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland O. 44102

NYÍREGYHÁZY PÁL:

EGYHÁZI ÜNNEPEK A TANYÁN

A bokortanyák népe nagyon vallásos természetű. A protestáns egyházi ünnepeket szigorúan megtartják. A jobbágyvilág idején a katolikus földesúr iránti tiszteletből megtartották a földesúr ünnepeit is, bár nem szorította rá őket senki.

Vasárnap nem szabad dolgozni, ilyenkor csak az a munka megengedett, amely a jószágetéssel kapcsolatos. A mezei munkát szigorúan elítélik. Ma a kommunisták vasárnapi műszakot rendelnek el, hogy a templomokból visszatartsák a tanyasi népet.

A karácsonyi ünnepkör legkiemelkedőbb pontja karácsony estéje. Ezt a tanyákon “vilijá”-nak nevezik. Megünneplésére már napokkal előre készülnek, sütnek, főznek, egész nap nem esznek. Mindent kitakarítanak, hogy a földre lejött isteni Gyermekek tiszta hajlékot találjon. A jószágot is jobban megetetik, hadd érezze az is, hogy rendkívüli nap van. A jószág, ha nem kapna elegendő takarmányt, elpanaszolná Jézusnak.

A vacsora szinte lakodalmi méreteket szokott ölteni. Az asztalt hófehér háziszóttos abrosszal terítik le és az ablak alá csinos karácsonyfát állítanak. Az egész házat szalmával hintik tele, mely a néphit szerint annak az emlékére történik, hogy a kis Jézus is szalmán született. A szalma távoltartja a rosszat és rajta hancuroznak a gyerekek. Karácsony után az összetaposott szalmát egybegyűjtik és elteszik. Ha beteg a jószág, ezzel almozzák alá, ha férges a gyümölcsfa, ezzel a szalmával kötik körül a törzsét.

A vacsora idejére az asztal alá mindenféle mezőgazdasági szerszámot raktak: ásót, kapát, ekevasat, fejszét. Az ételek között elmaradhatatlan volt a frissen sült kolbász, majd a sok jó húsféle után a mákos bolyáka. A vacsora utolsó mozzanata a diótörés volt. Közvetlenül a padlásról lehozott dióból válogatás nélkül mindenki vett egyet és feltörte. Akinek a diója hibás volt, az el lehetett készülni minden rosszra abban az esztendőben.

Vacsora után általános és családi szokás volt, hogy a családfő vezetésével az énekeskönyvből karácsonyi énekeket énekeltek. Aztán a jóhangú szolgálégény kántálók jöttek. Előbb illedelmesen megkérdezték, hogy szabad-e Istent dicsérni? Ha engedelmet kaptak — énekeltek, majd kellemes karácsonyi ünnepeket kívántak a ház gazdájának. Éneklés után behívták a kántálókat, megkínálták őket harapnivalóval, s egy kis itallal. Búcsúzás közben a gazda pénzzel is megjutalmazta az éneklőket.

Karácsony reggel a betlehemesek indultak útnak. Mindig öten jártak. Két angyal, két pásztor és egy öreg. Az angyalok és a pásztorok egyformán vannak öltözve: fehér bő gatyva, lobogós ing, vállukon keresztbe piros, derekukon kék szalag. Fejükbe pántlikás csákót vágnak. Az öreg bundába burkolózva, álszakállal és bajússzal, tollsöprös téli sapkával lépdél, de járása rátarti.

Újév napja a vasárnapkal egyenrangú ünnep. Az idős gazda emberek már kora reggel végiglátogatják egymást és rigmus formájában boldog újesztendőt kívánnak. Újév napján a nőknek nem volt szabad a házból kilépniük, mert ez mindig rosszszat jelentett.

Vízkeresztkor az iskolás leánykák jártak házról-házra, kezükben kis bölcsökét tartottak. Az egyik angyalnak öltözött, a másik Máriának, a harmadik pedig József ruháját vette magára. Kezében nagy bot volt, állán hatalmas álszakáll. Minden háznál énekeltek valamit, aztán a házbeliék jól megtöltötték Mária táskáját mindenféle jóval.

A húsvéti ünnepkör a fekete vasárnapkal kezdődött, s ezen a napon minden templomjáró nő feketébe öltözött. Ezzel szemben virágvasárnap, ha az idő is megengedte, világos — lehetőleg virágos — ruhát öltöttek. Nagycsütörtök estéjén a gazdálégények kaláriszal, csengővel és kolomppal szerelték fel magukat, minden házat felkerestek és éktelen lármát csaptak. Ennek féregűző jellege

A nyíregyházi evangélikus műemlék templom

volt, egeret, patkányt űztek el vele. Másutt a gazdaasszonyoknak kellett meztelenül körülszaladni az egész házat s közben a következőket mormolni: "Egerek, patkányok, menjtek oda, ahol fényt láttok!" Ezért nagycsütörtökön sehol se gyújtottak világot, hanem ki-ki sötétben végezte házi munkáját.

Nagypéntek volt a legnagyobb ünnep, igen sokan teljes böjtöt tartottak, s mindenki felkereste az Úr szent asztalát. Délután a lányos házaknál festették a himes tojást. Húsvét másodnapján az öntözködés járja. A lányokat a kúton szokás megöntözni. A szagos vízzel való öntözés csak a nagygazda legények szokása, a szegényebbek nem tartják magukhoz méltónak. Úri szokásnak tartják.

Pünkösöd ünnepét májusiával díszítették. Ennek szimbólikus jelentősége volt. A lánynak állított májusfán különféle szalagok lógtak. A szalagok jelképek. Ha sok a piros szalag: szerelmet, a zöld szalag a legény reményét, a kék szalag a bizalmát, a sárga pedig azt jelenti, hogy a legény nem akar vetélytársat látni maga mellett.

Mindenszentek napján mindenki feketébe öltözik és kimegy a temetőbe. A sirokon gyertyákat égetnek. Valamikor nem szilveszterkor záródott az év, hanem mindenszentek napján. Ekkor fogadták az új szolgát is.

Vasárnap a gazdák családjukkal együtt mindig a városi templomba mentek. Mindenkinek helye volt, mely sokszor öröklődött. Ha az öreg gazda meghalt, legidősebb fia az apja helyére ülhetett. Asszonyok selymekendőt viseltek a fejükön s Benczúr Gyula úgy emlékezett meg erről, hogy ezekről a kendőkről tanulta meg festeni a selyem ragyogását, mely világhírű színfolt volt mindig képein.

A városi templomra büszke volt a gazda nemzedék. Felségfolyamodványait mindig elutasították, míg

vége 1784-ben II. József császár Pózsonyban kelt rendeletével megengette a templom felépítését. A terveket is a császári udvar hagyta jóvá s rendkívül nagyra méretezték abban a reményben, hogy a kis gyülekezet nem lesz képes megépíteni. De megindultak a szekerek a tokaji és tarcali kőbányákba, hordták a követ és 1786. október 22-én felszentelték.

Az új templom sok örömet hozott és a hívek bánatában mindig osztozott. Gyógyítgatta többször is a kolerát, 1849-ben fájdalmasan hirdette az oroszok fosztogatását, 1944 óta pedig reménykedve kongatja a kommunizmus végnapjait. Száll az ének ma is, még az ölbeli gyerekek is tudják: "Szánj meg Uram, ments meg minket, Vedd le súlyos terheinket!"

Isten meghallgatja szenvedő népét!

(Kanadai Magyarság)

MARÓTHY JENŐ:

AZOK A RAJZOK

Barkóczy tisztelendőnek tömérdek gondot okozott a két akadémikus fia. Ott tanultak a fiúk Selmeceen s alig múlt el hét, hogy meg ne örvendeztették volna a tisztelendőt egy-két ajánlott levéllel, ami egymagában véve nem lett volna valami nagy baj, mert szép dolog az, amikor a gyerekek ilyen megható ragaszkodást mutatnak a szüleik iránt, esak hogy ezek a levelek rendesen pénzkérő-levelek voltak s rózsaszínű papíron kellett rájuk választolni, azaz pénzesutalványon.

— Hallatlan! — rázta komoly, magas homlokát a tisztelendő, miközben jellegzetes gyöngybetűivel kitöltötte egy-egy utalványon a K-betű elé pontozott vonalat. — Már megint azok a rajzok! Hát fürdenek ezek a rajzokban? Vagy rajzpa-pírossal rakják ki a selmeci Paradicsom-hegyet?...

A fiúk leveleiben esakugyan túlságosan sűrűn fordult elő ez a szó: a rajzok... "A rajzok sokba kerülnek..." "A rajzok készítése tetemes költségekkel jár..." "Is-mét egy csomó rajzot kell beadnunk", stb., stb. Szóval most negyven, most ötven, most meg száz korona kellett a rajzokra.

A tisztelendő egy-egy ilyen levél után rendesen felment a postára s elpanaszolta Sziráky Lajos bácsinak, hogy milyen könnyelmű fickók az ő fiai.

— Ezek a haszontalanok — mondotta — az egész örökségüket — volt egy kis anyai örökségük — el fogják herdálni Selmeceen. Ezekkel a rajzokkal pedig, úgy látszik, engem akarnak lóvá tenni s nem veszik észre, hogy önmagukat esapják be.

— No, no — vette ki a esibukot a szájából Lajos bácsi —, nem kell mindjárt a legrosszabbra gondolni...

Magában azonban megállapította, hogy ebadta! Csakugyan túlságosan sok rajzot csinálnak azok a lókötők s csak legalább más egyébre is kérnének már néha pénzt, mert ezekkel a rajzokkal nemhogy a papot, de magát az Atyaistent is kihozzák a béketűrésből.

Úgy megsajnálta Barkóczy tisztelendőt, s úgy beleélte magát amannak apai gondjaiba, hogy legközelebb, mikor megint egy vastag levelet hozott Selmeceerről a posta (150 azaz százötven K. névértékben), odaállt a haragvó apa elé s azt mondta neki:

— Te, Emil! Tudod, mit gondoltam? Én elmegeyek Selmeceire!

— Selmece? Mit keresnél te Selmeceen?

— Mit? — esillant fel Lajos bácsi szeme. — Hát megnézem, hogy esakugyan rajzolnak-e azok a fiúk?!

Ez már olyan pompás ötlet volt, hogy a tisztelendő se mondhatott ellent s Lajos bácsi azonnal csomagolni kezdett. Hálóinget, fésűt, fogkefét, törülközőt tett a

kis fekete táskájába s átüzent Rozival a szomszédba Duhonyi Jóskához, a fuvarosához, hogy adjon zabot a lovaknak, mert reggel indulnak Gutára a gyarmati vonathoz.

— Oszt, hova utazik a tekintetes úr! — kérdezte reggel Lajos bácsitól a felszeres számozott lovak mögül Jóska.

— Az titok!

— Titok? — bámult el Jóska. — Hát csak nem az orosz—japán háborúba?

— Még annál is rosszabb helyre, hallod-e!

— No, az már csak a pokol lehet — gondolta Jóska s olyan ábrázattal eresztette le a daróci partról a brieskát, mint aki az ördög szénáját fuvarozza.

— Á, á! — hajolt a jegypénztár alacsony ablakocskájához a gutai állomásfőnök. — Hová méltóztatik?

— Hm! — nyelt egyet Lajos bácsi. — Egyelőre Gyarmatra.

— Egyelőre? — Hát aztán?...

— Azt még nem tudom.

— Furesza — gondolta az állomásfőnök. — Vonatra ül s azt se tudja, hova utazik!...

Nem mondta azt meg Lajos bácsi másnak se, pedig a váróteremben hárman is faggatták, hogy hová tart s mi dolog viszi oda.

— Semmi! — rázta a fejét Lajos bácsi. — Tulajdonképpen magam se tudom, hogy miért utazom. Ez csak olyan kéjutazás. És hogy hova? Fogalmam sincs róla. Talán majd Gyarmaton eszembe jut valami... Vagy ott se...

— Így aztán mire Gyarmatra ért, a Daróce környéki utasok között valóságos regekről képződött "az öreg Sziráky titokzatos utazásáról" s az ipolysági vonatra kénytelen volt balfelől felszállni, mert tízen lestek utána.

No, de amikor aztán megérkezett Németibe, akkor egyszerre átjárta lelkét a felszabadulás érzete. — Hála neked, jószágos Isten! Most már senki se telegrafálhat a Barkóczy fiúknak, hogy milyen látogatójuk érkezik.

— Kerített egy fuvarost s teli tüdővel szívte a tejfehér országútra áradó erdei levegőt. — Hej! Micsoda meglepetés lesz abból, ha egyszerre váratlanul megérkezik! A hegybe nőtt erdők és sziklás hegyoldalak megszázaszozták benne ezt az érzést. A berencsfalusi házak igent bólintottak s az élőfák boltozatával fedett szerpentin, mint a boldogság forgószele ragadta a kocsit az őszfejú filozófus: a vén Szitnya felé.

Itt azonban hirtelen megtorpantak Lajos bácsiban az öröm paripái. — Az ördögbe is! Hátha rosszkor érkezik! Hátha olyasvalaminek lesz a tanúja, amit neki: a szülők képviselőjének jobb volna nem meglátni. Ejh, mégis csak sürgönyöznie kellett volna azoknak a fiúknak.

A szentantali Kóburg-kastély háromszázhatvanöt ablaka olyan gondterhes kifejezéssel nézett Lajos bácsira, mintha ők már biztosak lettek volna benne, hogy bizony jobb lett volna sürgönyözni.

No, mindegy. Ha már itt van, itt van! És végre, ha csakugyan ludasok a fiúk, hát lakoljanak! Mert ő bizony nem fogja behúnyni a szemét.

Selmece szélén elbocsátotta a fuvarost s gyalogszerrel indult a városba.

Mikor már kétszer ment hegynek s háromszor lejtnek: megkérdezett egy fütűrésző bányászt:

— Nem tudná, kérem, megmondani, hol laknak a Barkóczy-fiúk?

— Dehogynem! — ugrott az, mintha darázs csípte volna. — Tessék csak a növénykert után érdeklődni!

Lajos bácsi kedvetlenül horgasztotta le a fejét.

— Nem jó jel, hogy mindjárt az első ember tudja, hol laknak. A békés és becsületos polgárok lakáscímét nem tudja senki.

No, de a bányász még csak egy ember volt s bizonyára véletlenségből ismerte a Barkóczy-fiúkat. Kérdezzünk csak meg valami tekintélyesebb polgárt.

Egy háztulajdonosnak látszó, komoly selmecei pipázott az egyik kapu kőbálvány előtt. Lajos bácsi megemelte előtte a kalapját.

— Ugyan kérem, nem tudhatnám meg valahol a Barkóczy-fiúk címét?

— Növénykert! — mordult vissza a selmecei olyan hangon, mintha azt mondta volna: Gyehenna!

Azután szó nélkül hátat fordított Lajos bácsinak s becsapta maga után a kaput.

A sarkon egy vendéglő cégérént hintázta a tavaszi szél. Lajos bácsi egy pillanatra gondolkodott, azután belépett a sötétbe.

— Két akadémikus lakását szeretném megtudni — kezdte óvatos körültekintéssel. — Nem világosíthatnának fel véletlenül?

— Kik azok az akadémikusok?

— Az egyik Barkóczy Gyula, a másik pedig a testvére.

A tulajdonos arca kivirágzott, mint a májusfa.

— A Barkóczyak?! És hogy nem tudom-e a címüket?! Uram megérdemelném, hogy elvegyék az iparendélyemet, ha én az ilyen nevezetes urak címét nem tudnám Selmeceen. Növénykert! Mingyárt adok egy pincért, aki elkíséri az urat... Jóska! Azonnal!...

— Nem, nem, köszönöm! — tiltakozott Lajos bácsi. — A világért se! Hiszen magam is ismerős vagyok Selmeceen. Most már könnyen oda fogok találni!

S porig sújtva fordult ki a vendéglő ajtaján. Próbaképpen még megkérdezett néhány járókelőt s utoljára elővette a környék egyetlen rendőreit is a Barkóczy-fiúk ügyében, ám elszörnyedve tapasztalta, hogy a kérdezettek vagy bosszúsán, vagy elragadtatva, vagy mosolyogva, vagy fogesikorgatva, vagy pedig, mint a rendőr, fejesóválva, nevetve és káromkodva, de pontosan megfelelnek a feladott kérdésre, hogy hol laknak a Barkóczy-fiúk.

Hát most már aztán csakugyan el kellett menni abba a növénykertbe.

Hanem ott meg valóságos népvándorlásba keveredett Lajos bácsi. Pincérek, diákok, hordárok és kereskedők adták egymás kezébe a kilincset, a küszöbön pedig két cigány posztolt, mintha ők lettek volna a főhadiszállás testőrsége.

— Hát ti mit lézengtek itt?

— Mit lézengünk? — kérdezték a morék a sértett önérzet minden méltóságával. — Mi vagyunk a Barkóczy ifiurak komenciós cigányai! De mit keres itt az úr?

Dehogy hallotta meg a sértést Lajos bácsi. Neki csak az zúgott a fülében, hogy ezeknek a gazembereknek komenciós cigányai vannak. Hogy az istennyila üsön beléjük! Hát így rajzolnak ezek?

Belökte az ajtót. Odabent bokáig érő cigarettafüst s pokoli vitatkozás zaja: Tíz-tizenkét akadémikus éppen ebben a percben készült hajbakapni azon az átkozottul fontos kérdésben, hogy a "legközelebbi majális" Vihurén legyen-e vagy Szklenón?!

— Mit csináltok ti itt?

A füst megbénult. Aztán két betyárképű legény rohant ki belőle szélesre tárt karokkal:

— Lajos bácsi!

— Ti vagytok ebadda? Hát mi történik ma nálatok?

— Ostobaság! — kiáltották örömtől ragyogó arccal a Barkóczyak s ölelték, eskölték az öreget. — Holnapután majálist akartunk kezdeni, hanem most ebből sem-

mi se lesz. — Gyerekek! Este bankett a Hungáriában. Lajos bácsi tiszteletére!... Megjött Lajos bácsi!...

A kiáltás végiggördült a növénykert fái között, azután rohanó küldöncök vittek az akadémia és Selmec diákkamarái felé.

— Megjött Lajos bácsi!

— De gyerekek! A pokolba is! Hiszen én nem azért jöttem!...

Tökéletesen egyre ment az most, hogy mért jött. Az ifjúság mint valami rohanó folyó kapta fel Lajos bácsit és vitte, sodorta Selmec utcáin keresztül. Megmutatták neki az ó és új várat, a Paradicsom-hegyet, egy csomó híres, nevezetes épületet, esti szürkületkor pedig felvezették az akadémiaira, beállították az egyik ablakba s fáklyás zenét adtak a tiszteletére.

— De fiúk, hiszen én tulajdonképpen...

Ugyan, mit számítottak a szeretetnek ebben az orkánjában az ilyen gyámoltalan szavak: "hiszen", "tulajdonképpen"... Elvesztek, eltűntek, mielőtt meghallotta volna valaki s helyüket zuhogva foglalta el a kitörő lelkesedés:

— Éljen Lajos bácsi!

— De barátaim, hát honnan tudjátok ti, hogy ki vagyok én?

Tudták. Ő: Lajos bácsi. A híres Lajos bácsi. A fiatalok lelkes pártfogója Daróc-ról, aki eljött meglátogatni Selmecen az ő hűségese alattvalóit.

S diadalmenetben vitték a Hungáriába, ahol kétszázterítékes ünnepi lakoma várta egy trónszerű karosszékkel az asztalfő előtt.

Oda kellett ülnie, azután megkezdődött a fogások felszolgálása.

Az ételek az ő kedves ételei voltak.

— Micsoda? Töltött káposzta? Hát azt meg honnan tudjátok?

Tudták. És tudtak még sok egyebet is. A felköszöntőkben, miket egy sereg vadidegen akadémikus mondott a tiszteletére, elvonult az egész élete. A tettei, szokásai, mondásai. Könnyeztető és mulattató esetek, amiket maga előtt is titokban tartott: olyan szépek és gyengédek voltak. És most egyszerre, váratlanul előbukkan-tak a selmeci ifjúság lelkéből s meglepetésszerűen megmutattak neki egy ismeretlen nagy lelket, akit úgy hívnak, hogy Lajos bácsi.

— Fiúk, az Istenre kérlek, hagyjátok már el!

Elhagyták. De most előállt a cigány, a híres selmeci Laci s rákezdett erre a nő-tára:

Magasan repül a daru...

— Ez már sok! — rendült meg Lajos bácsi. Könnyek szöktek a szemébe, s az asztalra csapott.

— Fiúk, ma mulatunk!...

Hát bizony a mulatság reggelig tartott s akkor felvirágozott kocsikon kísérte el az akadémia a németi vasútállomásra Lajos bácsit.

— Mi ez? — néztek ki a vonatból esodálkozva az utasok. — Valami miniszter járt Selmecen?

Dehogya miniszter... Király!

A selmeci akadémikusok megválasztott királya!

Hanem a király odabent a hintázó vasúti kocsiban egyre mélyebbre csüggesztette a fejét.

Hogy ő a legfontosabb dologról megfeledkezett!

Kutya-kutyánszki! Elfelejtette meg-nézni azokat a fránya rajzokat!

Mit fog ő most már otthon Barkóczy tiszteledőnek mondani?

Ez a nehéz gond nem oszlott el se a korponai, se a gyarmati vonaton s kétszeresére nőtt a gutai állomáson.

Daróc határába érve azonban hirtelen elfújta valami.

A virágzó akácfák lehellete.

Amíg Selmecen volt Lajos bácsi, kinyíltak a daróci akácfák s fehéren sugárzó diadalkapuik alatt egyszerre megérezte Lajos bácsi, hogy hol volt ő tulajdonképpen.

Az ifjúság birodalmában.

Ott volt, ott, másodszor is, ahova kö-zönséges embernek csak egyszer adatik belépni ebben az életben.

Az ő tiszta, ősz feje előtt azonban kitárult másodszor is és megmutatta magát egész bájával, pompájával és erejével az élet költészete.

Már nem bántotta a lelkiismeret.

Kiszállt a kocsijából, bekopogtatott a parókiára s jelentős hangon csak ennyit mondott Barkóczy nagytiszteletű úrnak:

— Rajzolnak!

Csak azok tudják a világot meg-mozgatni, akiket a világ nem tud megmozgatni az Úr iránti hűségükben.

MAGYAR EVANGÉLIKUS TESTVÉR!

Sok szétszórt hittestvérünk várja örömmel az ERŐS VÁR minden számát!

KIS LAPUNK CSAK AKKOR MARADHAT FENN,

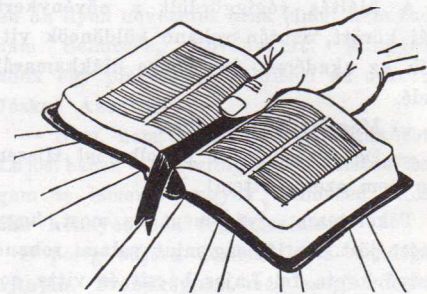
- HA azok, akik eddig csak "olvasók" voltak — ELŐFIZETŐKKÉ válnak,
- HA a sokéves hátralékosok beküldik előfizetésüket,
- HA sokan adakoznak lapfenntartásra.

A 38. évfolyamában járó ERŐS VÁR kérő szóval fordul Hozzád:

NE HAGYD CSERBEN ANYASZENTEGYHÁZUNK MAGYARUL ÍROTT ÜZENETÉT!

A TE TÁMOGATÁSODTÓL FÜGG A LAP TOVÁBBI RENDSZERES MEGJELENÉSE!

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1972. DECEMBER HÓ

1. Lk 22:31-38. — 2 Pt 3:1-10.
2. Jel 21:9-14, 18-27. — 2 Pt 3:11-18.

ÁDVENT 1. VAS. — DEC. 3.

Heti ige: Zak 9:9

3. Kol 1:12-23. — Lk 1:1-25.
4. Hab 2:1-4. — Ézs 56:1-8.
5. Kol 1:9-14. — Ézs 57:14-21.
6. 1 Móz 49:8-10. — Ézs 58:1-12.
7. 4 Móz 24:15-18. — Ézs 59.
8. Zsid 10:19-23. — Ézs 60:1-11.
9. Jel 22:12-21. — Ézs 61.

ÁDVENT 2. VAS. — DEC. 10.

Heti ige: Lk 21:28

10. Rm 2:1-16. — Lk 1:26-35.
11. Zsid 6:9-12. — Ézs 62.
12. 2 Ts 3:1-5. — Ézs 63:7-19.
13. Zak 2:14-17. — Ézs 68:19-64:11.
14. Agg 2:1-9. — Ézs 65:1-12.
15. Lk 17:20-25. — Ézs 65:17-25.
16. Jel 3:14-22. — Ézs 66:1-2, 10-14.

ÁDVENT 3. VAS. — DEC. 17.

Heti ige: Ézs 40:3,10

17. Rm 1:16-25. — Lk 1:39-50.
18. Mt 11:11-15. — Ézs 66:18-24.
19. Mt 3:1-11. — Lk 1:1-25.
20. Jn 5:31-36. — Lk 1:26-38.
21. Jn 1:6-9, 15-16. — Lk 1:39-56.
22. Jn 1:29-31. — Lk 1:57-66.
23. Lk 7:29-35. — Lk 1:67-80.

ÁDVENT 4. VAS. — DEC. 24.

Heti ige: Fil 4:4-5

24. Zsid 12:15-29. — Lk 1:67-80.
25. Karácsony I. Zsid 1:1-12. — Jn 1:1-14.
26. Karácsony II. 1 Jn 4:7-16. — Jn 1:15-18.
27. Jn 21:19-24. — Lk 2:21-24.
28. Mt 2:13-18. — Lk 2:25-35.
29. Jn 12:35-43. — Lk 2:36-40.
30. Jn 12:44-50. — Lk 2:41-52.

KAR. U. VAS. — DEC. 31.

Heti ige: Lk 2:29-30

31. Zsid 2:9-16. — Lk 2:22-32.

átlagot háromszorosan meghaladó adakozásban is megmutatkoztak.

Betegeink, akik az elmúlt hetekben kórházi kezelésben részesültek: Straub Sebestyén, Foster Józsefné, Papich Ferenc, Hughes Rose, May József és Nagy Ernő. Naponként imádkozzunk értük...

Eltemettük november 8-án Kispál Józsefné alapító egyháztagunkat, élt 78 évet; ugyancsak nov. 8-án Nostadt Jánost, akit 85 éves korában hívott haza teremtő Ura.

Gyülekezetünk és Oltáregyletünk örömmel látja vendégül az **Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia** ezidei közgyűlését, mely november 14—15-én egyházunknál ülésezik.

November 22-én, szerdán **Hálaadás Napja** előestéjén angolnyelvű ünnepi istentiszteletet tartunk 7:30-kor. — Az Erős Vár támogatására az idei sajtóvásárnap nov. 26-án lesz gyülekezetünkben.

TORONTO

Lelkész: Brachna Gábor

Lévita: Láng Ferenc

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond St. — Istentisztelet (július—augusztust kivéve) minden hónap első és harmadik vasárnapján du. 4:30-kor.

Láng Ferenc lévitánk egészségi állapota további kezelést igényel. Legutóbb a Margit hercegnő kórház specialistái vizsgálták meg. Ne lankadjunk meg az érte való buzgó könyörgésben...

Istentiszteleteinken szolgáltak: okt. 15-én Mészáros Sándor columbusi lelkész, nov. 5-én v. Nyíregyházy Pál gondnok, nov. 19-én Megyer Lajos nyíregyházi lelkész. Köszönjük a vendég-igehirdetők szolgálatát.

GONDOLATOK

Luther mondotta egyszer: *Minden embernek van istene. Vagy az igaz Isten, vagy bálványisten.*

Isten legnagyobb dicsősége az ember, aki szereti Őt.

Isten ígését megérteni nem nehéz, engedelmeskedni nehéz neki. (Simojoki Márton püspök)

Nem nehéz, hogy mi Szentlelket kaphassunk, az a nehéz, hogy a Szentlélek megkaphasson minket.

(Nicolai Pál)

SECOND CLASS PUBLICATION.

POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO ERŐS VÁR

BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Pastor Emeritus: Egyed Aladár

Templom: W. 98 & Denison Ave. — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th St. (44102).

Tel.: 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. — Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján és az ünnepnapokon.

Vasárnapi iskola de. 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.

Istentiszteleteinken megemlékeztünk nemzeti gyászünnepeinkről, s a magyar szabadság mártírjairól, október 6, 23 és november 4-ével kapcsolatban.

Őszi bazarunk minden tekintetben kiemelkedő siker volt. Köszönet illeti mindazokat, akik a jó eredményhez munkával, vagy bármilyen segítséggel hozzájárultak. Október hava egyébként a **gyülekezeti élet** jelentős fellendülését hozta magával, mely a javuló templomlátogatásban és az

Nagybetűs énekeskönyv kapható!

Megjelent a Keresztyén Énekeskönyv új kiadása az eddiginél nagyobb alakban (5x6,5 incs, azaz 12,5x16,5 cm nagyságban), jól olvasható, nagyobb betűkkel nyomva. A 648 oldalas énekeskönyv 423 oldalon énekeket, 118 oldalnyi imádságos részt, további 107 oldalon az evangélikus egyház istentiszteleti rendjeit tartalmazza. Ára 4 dollár, beleértve a postai szállítási költségét is. Gyülekezetek (legalább 10 példánynál) 10% engedményt kapnak. Megrendelhető iraterjesztésünknel:

ERŐS VÁR

P. O. Box 02148

Cleveland, Ohio 44102

A csekkre csak ezt kell írni:
ERŐS VÁR.

**Az ERŐS VÁR
3 dollár egy évre**